

باسمه تعالی	
اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران	
نام درس: فارسی ۱	اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۴
نام و نام خانوادگی:	آزمون های نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴
رشته: همه رشته ها	پایه: دهم
تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۱۰/۱۲	تعداد صفحات: ۳ صفحه
زمان آزمون: ۱۰۰ دقیقه	
بارم	سوال
۰/۵	۱ معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. (الف) دست معلم از وقب حیوان روان شد. (ب) زین <u>نمط</u> آن مست شده از غرور / رفت و ز مبدأ چو کمی گشت دور (قلمرو زبانی ۷ نمره)
۰/۲۵	۲ در کدام گزینه ، هر سه کلمه رابطه ترادف ندارند؟ (الف) رقعہ، یادداشت، کتاب (ب) خذلان، خواری، مذلت (پ) جافی، ستمگر، ظالم
۰/۲۵	۳ کدام واژه ها در دو متن زیر ، معنای مشترکی را به ذهن می رسانند. (الف) وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها / بی خویشتنم کردی بوی گل و ریحان ها (ب) شوریده ای که در آن سفر همراه ما بود ، نعره ای برآورد و راه بیابان گرفت
۰/۵	۴ واژه درست را از واژه های داخل کمانک انتخاب کنید و بنویسید. (الف) در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله (لعیمی - لئیمی) ، کریمی کرد. (ب) عامل شهری ، به خلیفه نبشت که دیوار شهر خراب شده است، آن را (امارت - عمارت) باید کردن.
۰/۲۵	۵ در کدام یک از موارد زیر، نادرستی املايي کمتری دیده می شود؟ (الف) در آگیری سه ماهی بود: دو هازم ، یکی عاجز. از غذا ، روزی دو صیاد بر آن گذشتند. (ب) مرگت چنان زندگی را به صخره گرفت که مردنی چنان قبطه بزرگ زندگانی شد. (پ) و فلق محرابی که تو در آن نماز شهادت گذارده ای. آری در حضيض هم می توان عزیز بود.
۱	۶ در گروه کلمات زیر ، چهار واژه نادرست املايي بیابید و شکل درست املايي آنها را بنویسید. (به شکل درست املايي نمره تعلق می گیرد). حقارت و خواری، بيقوله و کنج ، قیّم و سرپرست ، فراق و آسودگی ، قوک و قورباغه ، غنا و نغمه ، قرابت و خویشی ، نغز و شکستن
۰/۲۵	۷ کدام یک از واژگان زیر، اهمیت املايي کمتری دارد؟ (الف) فضل (ب) آیت (پ) وقفی (ت) جبار
۰/۲۵	۸ در کدام یک از ابیات زیر حذف به قرینه معنایی وجود دارد؟ (الف) به نام کردگار هفت افلاک / که پیدا کرد آدم از کفی خاک (ب) تویی رزاق هر پیدا و پنهان / تویی خلاق هر دانا و نادان
۰/۵	۹ نقش ضمایر متصل مشخص شده را بنویسید. (الف) ناگهانش یافتم با دل نشسته رو به رو (ب) که دوستان اگرم دل دهند، جان ندهند
۰/۲۵	۱۰ در متن زیر یک واژه دو تلفظی بیابید. بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان و در بهشت از صدها گونه نعمت است و در قرآن صدها گونه پند و حکمت.
۰/۵	۱۱ در عبارت زیر کاربرد معنایی پسوند « ک » را بررسی کنید. خورجینکی بود که کتاب در آن می نهادم و از بهای آن درمکی چند سیاه، در کاغذی می کردم.
۱	۱۲ با توجه به بیت " حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد" (الف) در هر مصراع ، یک واژه با نقش مفعولی بیابید. (ب) نقش هر دو واژه آشنا را در مصراع دوم بنویسید.

سوال	صفحه دوم	بارم
۱۳	در ابیات زیر نوع « واو » را مشخص کنید. الف) چون بدوم سبزه در آغوش من / بوسه زند بر سر و بر دوش من ب) گوش کن پند ای پسر، و از بهر دنیا غم مخور / گفتمت چون در حدیثی گر توانی داشت هوش	۰/۵
۱۴	کدام گروه اسمی مطابق " اسم + صفت + مضاف الیه " ساخته شده است؟ الف) تدبیر برادران یوسف ب) لنگ کهنه گرمابه پ) نگار نقشه قالی ت) عجیب ترین قصه قرآن	۰/۲۵
۱۵	در کدام گزینه اجزای جمله مرتب است؟ الف) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای ب) نگاه دار سر رشته تا نگه دارد پ) ز دست بنده چه خیزد؟ خدا نگه دارد	۰/۲۵
۱۶	با توجه به شعر به سوالات پاسخ دهید. " درختان را دوست می دارم که به احترام تو قیام کرده اند / آب را که مهر مادر توست / خون تو شرف را سرخگون کرده است " الف) زمان دقیق فعل جمله دوم را بنویسید. ب) یک ترکیب اضافی بیابید.	۰/۵
۱۷	نام پدید آورنده هر اثر را بنویسید. الف) دیوار: ب) گوشواره عرش: پ) اتاق آبی (قلمرو ادبی ۵ نمره)	۰/۲۵
۱۸	کدام اثر نظم است؟ الف) اسرار التوحید ب) الهی نامه پ) سیاست نامه ت) قابوس نامه	۰/۲۵
۱۹	در جمله های زیر کدام کلمات آرایه سجع را به وجود آورده اند؟ و مثل قرآن ، مثل آب است روان، در آب، حیات تن ها بود و در قرآن حیات دل ها بود.	۰/۵
۲۰	شاعر در بیت زیر برای چه موضوعی حسن تعلیل آورده است؟ بید مجنون در تمام عمر، سر بالا نکرد / حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی	۰/۵
۲۱	آرایه مناسب هر بیت را از ستون چپ انتخاب کنید. (در ستون چپ یک گزینه اضافی است.) الف) ما را سر باغ و بوستان نیست / هر جا که تویی تفرج آن جاست ب) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است پ) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار، کاروان شما نیز بگذرد ت) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید ۱- ایهام ۲- استعاره ۳- حسن تعلیل ۴- مجاز (بدون رابطه شباهت) ۵- حس آمیزی	۱
۲۲	آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند (حس آمیزی - جناس) ب) سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد (ایهام - کنایه)	۰/۵
۲۳	مفهوم کنایه مشخص شده را بنویسید. معلم دور نبود و صورتک به رو نداشت	۰/۵
۲۴	بیت زیر با کدام قافیه کامل می شود؟ گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید / چون عشق حرم باشد سهل است الف) بیابان ها ب) گلستان ها پ) همه پیمان ها ت) به دوران ها	۰/۲۵
۲۵	جاهای خالی را کامل کنید. ز نوای مرغ بشنو که در دل شب / غم دل به گفتن چه خوش است شهریارا	۰/۵
۲۶	مصراع اول بیت زیر کدام است؟ الف) گه نعره زدی بلبل، گه جامه دریدی گل ب) تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم	۰/۲۵

سوال	صفحه سوم	بارم
۲۷	<p>(قلمرو فکری ۸ نمره)</p> <p>مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید.</p> <p>الف) حدیث دوست نگوییم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد ب) تا نگردي آشنا زين پرده رمزي نشنوي / گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش</p>	۰/۵
۲۸	<p>بیت "ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد" بر کدام باور گذشتگان اشاره دارد؟</p>	۰/۵
۲۹	<p>نویسنده در عبارت " شیخ گفت: ای درویش ، ما موشی در حقه به تو دادیم تو پنهان نتوانستی داشت، سرّ خدای را با تو بگوییم، چگونه نگاه خواهی داشت؟ " انسان را به انجام چه کاری دعوت می کند؟</p>	۰/۵
۳۰	<p>در بیت زیر، شاعر دلیل ارزشمندی قطره باران را در چه می داند؟</p> <p>" بلندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد"</p>	۰/۵
۳۱	<p>در سروده زیر منظور از حسینی و یزیدی چیست؟</p> <p>" شمشیری که بر گلوی تو آمد/ هر چیز و همه چیز را در کاینات/ به دو پاره کرد:/ هر چه در سوی تو <u>حسینی</u> شد/ دیگر سو <u>یزیدی</u>"</p>	۰/۵
۳۲	<p>در هر یک از موارد زیر، منظور از قسمت های مشخص شده چیست؟</p> <p>الف) به زبان دیگر مگو و به دل دیگر مدار، تا گندم نمای جو فروش نباشی. ب) زنگ نقاشی ، دلخواه و روان بود و خشکی نداشت.</p>	۰/۵
۳۳	<p>در بیت " ابر ز من حامل سرمایه شد / باغ ز من صاحب پیرایه شد"</p> <p>الف) سرمایه ابر چیست؟ ب) پیرایه باغ چیست؟</p>	۰/۵
۳۴	<p>در بیت " چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم / که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را "</p> <p>الف) لسان غیب لقب کدام شاعر است؟ ب) با توجه به مفهوم کلی شعر شهریار ، منظور از <u>این نوا</u> در مصراع دوم چیست؟</p>	۰/۵
۳۵	<p>معنی اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>الف) بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند. (۰/۲۵) ب) قصه حال یوسف را نیکو نه از حسن صورت او گفت، بلکه از حسن سیرت او گفت. (۰/۵) پ) بدان کوش که به هر محالی ، از حال و نهاد خویش بنگردی. (۰/۵) ت) دست تنگ بود و وسعتی نداشت که مرا مرمتی کند. (۰/۷۵) ث) کیست کند با چو منی همسری (۰/۲۵) ج) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع (۰/۵) چ) گل از شوق تو خندان در بهار است / از آتش رنگ های بی شمار است (۰/۵) ح) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته ات به دو دست دعا نگه دارد (۰/۷۵)</p>	۴
«با آرزوی موفقیت برای شما»		